

Sygn. akt **VI RCa 77/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Niewiadomska

Sędziowie: SO Jolanta Piórkowska

SR del. do SO Ada Waclaw (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Niedzielska

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **I. S.**

przeciwko **A. S. (1)**

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 27 lutego 2014 roku

sygn. akt III RC 1273/13

apelację oddala.

Sygn. akt. VI RCa 77/14

UZASADNIENIE

Powódka I. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego A. S. (1) na jej rzecz alimentów w kwocie 600,- zł miesięcznie.

W uzasadnieniu wskazała, iż są z pozwanym byłymi małżonkami, zaś ich małżeństwo zostało rozwiązane z winy pozwanego. Na skutek utraty zatrudnienia w marcu 2013r i braku możliwości znalezienia nowego zatrudnienia pogorszyła się jej sytuacja materialna. Jej dochody łącznie z alimentami zasądzonymi na syna są niższe niż wynagrodzenie netto pozwanego. Dodała, iż nadal pomaga drugiemu synowi, który studiuje na Uniwersytecie G.. Miesięczne koszty utrzymania gospodarstwa domowego, w tym utrzymania małoletniego syna stron oszacowała na kwotę 2000,- zł.

Pozwany A. S. (1) odpowiadając na pozew wniósł o jego oddalenie w całości i zasądzenia na jego rzecz od powódki kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że po rozwodzie pozostawił żonie cały majątek jakiego wspólnie się dorobili. Wówczas żona zarabiała znacznie więcej od niego, a do tego miała do dyspozycji lokaty bankowe. Przez cały czas regularnie płacił alimenty. Wskazał, iż obecnie nadal płaci alimenty na troje wspólnych dzieci stron, jak również alimenty na dwoje dzieci z obecnego związku. Najmłodszy synowie chorują na astmę i alergię, jeden

chodzi do przedszkola. Wskazał, iż na dojazdy do miejsca pracy wydaje 1.000,- zł miesięcznie. Dodał, że z uwagi na zmniejszenie pensum musi podjąć studia podyplomowe, aby zwiększać swoje kwalifikacje, co pozwoli mu utrzymać dochody na dotychczasowym poziomie. Zarzucił powódce, iż ta nie robi nic aby zwiększyć swoje kwalifikacje zawodowe i w rezultacie szanse na rynku pracy, zwłaszcza w sytuacji, gdy jest zdrowa i mogłaby skorzystać z programów z UE. Podniósł również, iż spłaca dwa kredyty w łącznej wysokości prawie 1100,- zł miesięcznie.

Na koniec zarzucił powódce również to, iż nie łoży na utrzymanie starszych synów oraz na utrzymanie syna, z którym mieszka. Podniósł dodatkowo, że jej wydatki na zapewnienie mieszkania i wyżywienie są zawyżone oraz rozkładają się na wiele osób, gdyż mieszka z matką, bratem i bratową.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2014r w sprawie IIIRC 1273/13 Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od pozwanego na rzecz powódki alimenty w kwocie 200zł miesięcznie, płatnych od dnia 01 marca 2014r. W pozostałej części powództwo oddalił, odstąpił od obciążenia pozwanego kosztami sadowymi, koszty procesu między stronami wzajemnie znosząc. Punktowi I wyroku nadał z urzędu rygor natychmiastowej wykonalności i klauzulę wykonalności.

Swoje orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na ustaleniu, że wyrokiem z dnia 26 lipca 2007r w sprawie VI RC 462/07 Sąd Okręgowy w Olsztynie rozwiązał przez rozwód małżeństwo stron z winy pozwanego. Wcześniej wyrokiem z dnia 11 czerwca 2002r Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie VI RC 762/01 orzekł separację stron.

Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi wówczas synami stron B. i A. Sąd powierzył powódce. Jednocześnie Sąd zasądził od pozwanego na rzecz synów alimenty w wysokości po 250,- zł miesięcznie na rzecz każdego z nich.

Małoletni B. S.ma obecnie (...)lat – urodził się (...)Małoletni mieszka z matką, uczy się w szkole policealnej, trenuje zapasy. A. S. (2)jest już pełnoletni – 18 lat skończył w dniu (...). Średni syn stron obecnie studiuje na Uniwersytecie G.. Najstarszy syn stron G.S.w czerwcu skończy (...)lat, uczy się, od 3 lat pracuje.

Ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Olsztynie w sprawie III RC 554/08 pozwany zobowiązał się łożyć tytułem alimentów na rzecz synów A. oraz B. kwoty po 300,- zł miesięcznie.

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2013r w sprawie III RC 1365/12 Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od pozwanego na rzecz jego małoletniego syna B. S. tytułem podwyższonych alimentów kwoty po 450,- zł miesięcznie poczynając od dnia wyrokowania. Pozwany nadal płaci alimenty na rzecz najstarszego syna w wysokości po 300,- zł miesięcznie.

Powódka nadal pracuje na umowę zlecenie jako sprzedawca z wynagrodzeniem nieco ponad 1.000,- zł netto miesięcznie.

Powódka, tak jak w czasie małżeństwa, mieszka w domu jednorodzinnym swojej matki. Oprócz powódki i syna stron B. mieszka w nim jej matka oraz brat z żoną i dwójką dzieci. Powódka opłaca energię elektryczną oraz telefony. Jej brat opłaca gaz, a matka płaci za wodę.

Powódka jest pod opieką poradni onkologicznej – przed paroma laty miała usuniętego guza piersi.

Pozwany pracuje jako nauczyciel przyrody i WF w Szkole Podstawowej w B.. Jego średnie wynagrodzenie z trzech ostatnich miesięcy roku 2013r wyniosło 4.014,97 zł brutto – 2.925,- zł netto. Wynagrodzenie jest obciążone spłatą raty pożyczki z Zakładowego Funduszu Mieszkaniowego w wysokości po 500,- zł miesięcznie. W roku szkolnym 2014-2015 może nastąpić zmniejszenie pensum pozwanego z całego etatu do 15/18 jego części. Pozwany ma trzynastą pensję. Żona pozwanego pracuje jako nauczyciel w B. – jej dochody są na zbliżonym poziomie do dochodów męża.

Pozwany posiadał zadłużenie na karcie kredytowej w (...) Banku w wysokości nieco ponad 6.000,- zł wg. stanu na koniec grudnia 2013r. Miesięczna spłata kredytu to kwota 350,- zł. Według pozwanego jego obecne zadłużenie w (...) Banku przekracza 7.000,- zł, zaś miesięczna rata wynosi około 717,- zł. Pozwany posiada również kredyt w Banku (...) w wysokości ponad 10.160,- zł wg. stanu na koniec grudnia 2013r. Miesięczna rata spłacanego kredytu wynosi 379,- zł.

Pozwany z żoną mieszka w domu jednorodzinnym, który jest współwłasnością żony pozwanego, teściowej oraz innych członków jej rodziny. W domu oprócz rodziny pozwanego mieszka jego teściowa, oraz siostra żony z niepełnosprawnym synem.

Za energię elektryczną pozwany płaci około 140,- zł miesięcznie. Za telefony komórkowe pozwany płaci miesięcznie 130,- zł., za telewizję (...) – 39,- zł miesięcznie, za Internet 60,- zł miesięcznie, za ubezpieczenie w (...) 122,- zł miesięcznie.

Pozwany podjął studia podyplomowe na (...) Wyższej Szkole im. (...) w zakresie logopedii w roku 2013-2014. Koszt dwuletnich studiów to 5000,- zł.

Pozwany od trzech lat choruje na nadciśnienie tętnicze – na lekarstwa wydaje do 100,- zł miesięcznie.

Małoletni syn pozwanego A. S. (3) choruje na astmę oskrzelową. Drugi małoletni syn pozwanego A. S. (4) cierpi na uczuleniowe zapalenie błony śluzowej nosa oraz astmę oskrzelową. Obaj chłopcy są objęci leczeniem, pozwany wykupuje synom leki. Małoletni A. S. (4) z uwagi na swoje schorzenia uczęszcza do niepublicznego przedszkola (...) w G., co kosztuje jego rodziców 500,- zł miesięcznie. W lutym 2014r małoletni A. S. (4) uczestniczył w zajęciach sportowych z elementem gimnastycznym, co kosztowało 110,- zł.

Mając na uwadze opisane ustalenia Sąd przyjął, że fakt, iż od wyroku rozwiązującego małżeństwo stron upłynęło już prawie 7 lat nie pozbawia powódki prawa do domagania się alimentów jeżeli skutkiem rozwodu było istotne pogorszenie sytuacji materialnej powódki. Zdaniem Sądu taka właśnie sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Rejonowego przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe sprowadzające się do porównania sytuacji materialnej stron, a następnie do ustalenia jak przedstawiałaby się hipotetyczna sytuacja materialna powódki, gdyby strony nadal były małżeństwem wykazało, iż na skutek rozwodu doszło do pogorszenia statusu życiowego I. S.. Już najprostsze porównanie dochodów osiągniętych przez strony wskazuje na istniejące w tym względzie znaczne dysproporcje, co przekłada się na gorszą sytuację materialną powódki. Sąd podkreślił, że pozwany osiąga obecnie trzykrotnie wyższe dochody od powódki. Podobna sytuacja miała miejsce również w poprzednich latach, stąd też pomimo faktu, iż pozwany łoży alimenty na synów z pierwszego małżeństwa w łącznej wysokości 1050,- zł oraz ma na utrzymaniu jeszcze dwoje dzieci z obecnego związku, jego sytuacja materialna nadal jest lepsza niż sytuacja materialna byłej żony.

Sąd podkreślił w szczególności, iż sygnalizowana przez pozwanego możliwość utraty części etatu i wiążąca się z tym perspektywa obniżenia dochodów, jest obecnie sprawą przyszlą i niepewną, natomiast w przypadku, gdyby dochody pozwanego rzeczywiście uległy obniżeniu, byłaby to okoliczność, która w rozumieniu art. 138 kro może uzasadniać możliwość złożenia pozwu obniżenie alimentów płaconych przez pozwanego na rzecz synów lub byłej żony.

Sąd Rejonowy odniósł się do zarzutów pozwanego, iż wobec nikłości dochodów byłej żony, w zasadzie to on utrzymywał i utrzymuje wspólnych synów, ponadto jest zobowiązany do partycypowania w utrzymaniu dwóch synów z obecnego związku, tym niemniej Sąd zauważył, że spełnianie obowiązku alimentacyjnego przez powódkę wobec synów, zwłaszcza w latach poprzednich mogło również odbywać się poprzez jej osobiste starania o ich wychowanie. Zdaniem Sądu obecna żona pozwanego uzyskuje dochody na poziomie zbliżonym do niego, a więc może zaspokajać usprawiedliwione potrzeby ich wspólnych dzieci na poziomie nawet wyższym niż obciążony alimentami na synów z poprzedniego związku mąż.

Z zeznań stron jednoznacznie wynika, iż ich najstarszy syn, który w dniu 19 czerwca 2014r ukończy 25 lat jest już samodzielny finansowo. G. S. nadal się wprawdzie uczy, ale jednocześnie – jak twierdzi sama powódka - od 3 lat już pracuje, prowadzi samodzielne gospodarstwo i sam się utrzymuje. W ocenie Sądu w pełni uzasadnione jest zatem, aby pozwany w sposób formalny doprowadził do wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego wobec syna. Uzyskane w

ten sposób wolne środki może i powinien przeznaczyć na wsparcie byłej żony alimentami w wysokości po 200,- zł miesięcznie.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał treść art. 60§2 kro zgodnie z którym, jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, Sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

Małżeństwo stron zostało rozwiązane z winy pozwanego, a tym samym powódka domagając się od byłego męża alimentów winna wykazać i wykazała, iż rozwód pociągnął za sobą istotne pogorszenie jej sytuacji materialnej, jak również, że żądane alimenty odpowiadają możliwościom zarobkowym i majątkowym pozwanego.

Mając na względzie całokształt okoliczności sprawy, a przede wszystkim to, że pozwany cały czas płaci jeszcze alimenty na najstarszego syna G. Sąd na podstawie art. 316 § 1 k.p.c. uznał za uzasadnione zasądzenie alimentów od dnia wyrokowania, ustalając przy tym wymagalność poszczególnych rat na 10 dzień miesiąca.

Z uwagi na sytuację materialną pozwanego Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych nie obciążył go kosztami sądowymi. Natomiast mając na uwadze w jakim stopniu każda ze stron wygrała sprawę, Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. wzajemnie zniósł między nimi koszty procesu

Od orzeczenia tego apelację złożył pozwany zaskarżając w części – pkt.I,IV,V i VI wyroku. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa procesowego, tj. art.233§1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na błędnym ustaleniu, że pozwany może zaprzestać płacenia alimentów na najstarszego syna G. S. i że ten jest w stanie samodzielnie się utrzymywać, gdy tymczasem jest on studentem studiów zaocznych i nie jest w stanie utrzymywać się samodzielnie żyjąc jedynie z tego, co mu ojciec płaci. Powódka natomiast ani nie interesuje się synem ani go też nie wspiera żadną pomocą, w tym finansową. Uznanie, że powódka ma nisko dochody i mniejsze przychody niż pozwany, gdy tymczasem powódka pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy, jest osobą zdrową i na utrzymaniu ma jedynie jednego małoletniego syna, na którego pozwany płaci alimenty w wysokości 450zł miesięcznie. Przyjęcie przez Sąd za prawdziwe i wiarygodne wyjaśnienia powódki o wysokości jej zarobków i rodzaju umowy, na podstawie której świadczy pracę, gdy w pozwie powódka pisała, że nie pracuje, a na rozprawie wskazała, że od października 2013r pracuje. Naruszenie prawa materialnego, tj.art.60§2 kro poprzez zasądzenie alimentów na byłego małżonka, gdy tymczasem powódka nie wykazała, i nie miała miejsce sytuacja, że nastąpiło istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego. Wręcz przeciwnie, w trakcie małżeństwa i tuż po nim powódka zajmowała się trójką dzieci, nie pracowała oraz partycypowała w koszty utrzymania domu, w którym mieszkali małżonkowie, a potem ona z dziećmi wraz z jej matką. Obecnie natomiast pracuje, jest osobą zdrową i zdolną do pracy, zajmuje się jednym siedemnastoletnim synem, na którego otrzymuje alimenty w wysokości 450zł i nie partycypuje w kosztach utrzymania domu, w którym oprócz jej matki mieszka brat z rodziną i oni te koszty ponoszą, powódka płaci jedynie 200zł za prąd.

Wskazując na te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I,IV,V i VI poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt. I, IV, V i VI i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji powtórzył argumenty prezentowane w toku postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Wbrew temu co podniósł w apelacji skarżący stwierdzić należy, że ustalenia Sądu pierwszej instancji, jak i ocena prawna dokonana w aspekcie unormowania przewidzianego w art. 60§2 k.r.o. są prawidłowe. Argumenty, jakie Sąd Rejonowy przytoczył dla uzasadnienia swojego rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy w pełni podziela.

W sprawie nie zachodzi zarzucana błędna ocena okoliczności faktycznych. Sąd I instancji wszechstronnie i wnikliwie, zgodnie z dyrektywą wyrażoną w art. 233§1 kpc, ocenił zgromadzony materiał dowodowy i w wyniku takiej oceny dokonał niewadliwych ustaleń faktycznych. W szczególności w wyniku oceny zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że udział pozwanego w kosztach utrzymania powódki winien stanowić kwotę 200zł miesięcznie.

Kwota ta, również w ocenie Sądu Okręgowego, jest adekwatna przede wszystkim do możliwości materialnych pozwanego.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że powódka mieszka razem ze swoją matką, bratem i jego rodziną, którzy mają swoje dochody, co z kolei implikuje częściowe obciążających powódkę opłat mieszkaniowych, a tym samym zmniejsza koszty jej utrzymania. Nie sposób czynić też, za pozwanym, zarzutu powódce, że pomimo problemów zdrowotnych podjęła pracę a tym samym czyni starania o zdobycie środków nie tylko na swoje utrzymanie ale i na utrzymanie 17 letniego syna i pomoc materialną dla pozostałych studiujących synów. Nie do końca zrozumiałym bowiem jest podkreślanie przez pozwanego argumentu płacenia przez niego alimentów na syna B. w kwocie 450zł miesięcznie i pomijanie przez niego faktu, że miesięczne koszty utrzymania syna znacznie przekraczają tę kwotę a tym samym uznania, że koszty te w pozostałym zakresie ponosi powódka.

Należy mieć przede wszystkim na względzie fakt, że to pozwany został uznany wyrokiem rozwodowym za wyłącznie winnego rozkładu pożycia stron, a więc wobec wykazania przez powódkę istotnego pogorszenia się jej sytuacji materialnej, zobowiązany jest do jej alimentacji. Jej zakres określony został prawidłowo, mając na uwadze aktualną sytuację rodzinną i finansową pozwanego a także jej prognozę na przyszłość.

Sąd Okręgowy podziela zatem stanowisko Sądu I instancji uwzględniające fakt, że zgodnie z treścią art. 60 § 2 k.r.o. pozwany winien częściowo partycypować w kosztach utrzymania powódki.

Wobec powyższych okoliczności zarzuty powoda podniesione w apelacji nie mogły skutkować zmianą wyroku, zaś apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art.385 kpc.